

143

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ "Залатая літара" ў намінацыі "Найлепшая шматтыражная газета"

30 лістапада 2009 года, № 20 (2013)

УШАНАВАННІ

Наш чалавек у Краіне агнёў*

Дыплом "Ганаровы прафесар БДУ" быў уручаны 12 лістапада рэктарам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта акадэмікам Сяргеем Абламейкам прэзідэнту Азербайджана Ільхаму Аліеву, які наведаў нашу краіну з афіцыйным візітам.

Рэктар акадэмік Сяргей Абламейка ўручае дыплом ганаровага прафесара БДУ прэзідэнту Азербайджанскай Рэспублікі Ільхаму Аліеву

Ганаровае званне прысуджана Ільхаму Аліеву рашэннем Вучонага савета БДУ за вялікі ўклад у сяброўства і супрацоўніцтва паміж народамі дзвюх краін, у развіццё палітычнай і гістарычнай навукі. У сваёй лекцыі перад выкладчыкамі і студэнтамі ён падзякаваў за высокі гонар і паабяцаў працаваць яшчэ актыўней у рэчышчы ўмацавання

связяў паміж Беларуссю і Азербайджанам.

Ільхам Аліев распавёў, што дамоўленасці па розных сферах – палітычнай, эканамічнай і гуманітарнай – паміж Беларуссю і Азербайджанам былі паспяхова рэалізаваныя. Ён таксама адзначыў, што краіны вядуць плённы палітычны дыялог, арганізуюць канструктыўныя су-

стрэчы, нягледзячы на эканамічны крызіс, таваразварот павялічваецца ў разы. "У нашай краіне за некалькі апошніх гадоў было практычна цалкам выкаранена беспрацоўе, мы актыўна інвестуем у адукацыю і ахову здароўя. А эканамічны дасягненні дазваляюць нам інвеставаць сродкі і ў эканоміку іншых краін", – распавёў Ільхам Аліев. Па яго словах, тэндэнцыя да дыялогу паміж краінамі Еўропы і Беларуссю таксама абавязкова прынясуць свой плён. Ён падкрэсліў, што ў яго краіне вітаецца праграма "Ус-

ходняе партнёрства". Прэзідэнт Азербайджана сказаў, што на сустрэчы з кіраўніком Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта былі абмеркаваны перспектывы супрацоўніцтва ў гэтай сферы, а таксама магчымасці міжуніверсітэцкага абмену студэнтаў і выкладчыкаў.

Свой выступ І. Аліев завяршыў пажаданнем студэнтам развіваць эканамічны вектар супрацоўніцтва, вялікую ўвагу надаваць культурнаму абмену, пазнанню традыцый і інтарэсаў студэнцтва дзвюх краін: "Я жадаю вам быць годнымі нашымі спадчыннікамі, а для гэтага трэба глыбока вывучаць культуру двух народаў, ведаць асаблівасці менталітэту грамадзян дзвюх краін".

Ларыса ПЕТРАВЕЦ

Фота Генадзя КРАСКОЎСКАГА

*Назва "Азербайджан" перакладаецца як "Краіна агнёў".

ДАВЕДКА

Ільхам Аліев нарадзіўся 24 снежня 1961 г. у Баку. Скончыў Маскоўскі дзяржаўны інстытут міжнародных адносін, затым аспірантуру МДІМА. У 1985 г. абараніў дысертацыю і атрымаў ступень кандыдата гістарычных навук. З 1985 па 1990 г. выкладаў у МДІМА, з 1991 па 1994 г. займаўся прыватным бізнэсам, з 1994 па жнівень 2003 г. працаваў адным з кіраўнікоў Дзяржаўнай нафтавай кампаніі Азербайджанскай Рэспублікі (ДНКАР). 4 жніўня 2003 г. прызначаны прэм'ер-міністрам, а 15 кастрычніка 2003 г. абраны прэзідэнтам Азербайджанскай Рэспублікі. У 2008 г. перавыбраны на пост главы дзяржавы. Дасканала валодае рускай, англійскай, французскай і турэцкай мовамі. З'яўляецца аўтарам шэрага даследчых прац па геапалітычных аспектах нафтавай палітыкі суверэннага Азербайджана. Доктар палітычных навук. Ганаровы доктар Універсітэта Лінкальна (ЗША), МДІМА, Бількенцкага Універсітэта (Турцыя), Кіеўскага нацыянальнага ўніверсітэта імя Т. Шаўчэнкі (Украіна), Плосцкага ўніверсітэта нафты і газу (Румынія), К'юнг Хі Універсітэта (Паўднёвая Карэя), Ірданскага Універсітэта. Ён ганаровы прафесар МДУ імя М.В. Ламаносава, Туркменскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Махтумкулі, Еўразійскага нацыянальнага ўніверсітэта імя Л.М. Гумілёва (Казахстан), Універсітэта нацыянальнай і сусветнай эканомікі (Балгарыя) і інш. Узнагароджаны ордэнамі і медалямі розных дзяржаў.

Чытайце ў нумары:

БУДЗЕМ ВУЧЫЦЦА ПА КРЭДЫТАХ?

Пра будучыя новаўвядзенні ў турыстычнай адукацыі распавядае загадчык кафедры міжнароднага турызму дацэнт Леанід ГАЙДУКЕВІЧ

Стар. 2

ТОЙ САМЫ ШЫМАНОВІЧ

Вядомаму аўтару шматлікіх падручнікаў па хіміі прафесару Ігару ШЫМАНОВІЧУ прысвоена званне "Заслужаны работнік адукацыі Беларусі"

Стар. 3

БДУ Ў РЫТМЕ ВАЛЬСА

Упершыню на Дзень студэнта ў альма-матэр прайшоў касцюміраваны "Восеньскі баль"

Стар. 4

Весткі з рэктарата

ДЭЛЕГАЦЫЯ прадстаўнікоў дзяржаўных органаў і навучальных устаноў штата Нігер Федэральнай Рэспублікі Нігерыя на чале з камісарам па адукацыі Саркі Пітэрам Сэйлаам 11 лістапада сустрэлася з рэктарам акадэмікам Сяргеем Абламейкам. Былі абмеркаваны стан і перспектывы супрацоўніцтва.

ПЕРШЫ прарэктар БДУ прафесар Міхаіл Жураўкоў узяў удзел у пасяджэнні Міжнароднага камітэта па праблемах аховы навакольнага асяроддзя з 16 па 20 лістапада ў г. Банф (Канада). Акрамя таго, ён выступіў з дакладам на міжнародным сімпозіуме "Горнае планаванне і аўтаматызацыя ў горнай прамысловасці" ад узначаленай ім секцыі "Геамеханіка".

ВЯДОМЫ расійскі гісторык і палітолаг Рой Мядзведзеў 20 лістапада быў госцем нашай ВДУ, дзе сустрэўся з прарэктарам Уладзімірам Ключомам, а таксама з выкладчыкамі і аспірантамі гістарычнага факультэта. Ён распавёў пра сваю працу над кнігай, у якой гаворка пойдзе пра гісторыю Беларусі, і выказаў таксама сваё бачанне сучаснай палітычнай сітуацыі.

ДЭЛЕГАЦЫЯ прадстаўнікоў урада, навуковых і вытворчых арганізацый, а таксама ВДУ Казахстана на чале з віцэ-міністрам адукацыі і навукі Айдарам Жакулавым наведла БДУ 24 лістапада.

На сустрэчы з кіраўніцтвам і прадстаўнікамі факультэтаў і навуковых устаноў была прапанавана прэзентацыя відаў дзейнасці БДУ.

Казахстанскі бок зацікавіўся працаваць у ЦІРК БДУ і ТАА "Софт-Перспектыва" праектам "Іспыт.ВУ", рэалізаваным сёлета 7 верасня.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

У ІНАВАЦЫЙНЫМ СУПЛЁЦЕ

Прарэктар па навуковай працы БДУ акадэмік Алег Івашкевіч і начальнік аддзела ўпраўлення міжнародных сувязяў Вячаслаў Лявонаў у складзе дэлегацыі Міністэрства адукацыі нашай краіны з 5 па 11 лістапада наведалі Кітай.

Асноўным матывам візіту стала буйная міжнародная канферэнцыя па абмене спецыялістамі ў г. Шэньчжэнь з удзелам вядучых кітайскіх карпарацый і ўніверсітэтаў. Адкрываў форум віцэ-прэм'ер Кітая Чжан Дацзян. У якасці ганаровых гасцей былі такія вядомыя асобы, як былы прэм'ер-міністр Аўстраліі Роберт Хок і былы прэзідэнт Сусветнага банка Морыс Стронг.

Акрамя таго, у адпаведнасці з дзяржаўнымі даручэннямі прадстаўнікі БДУ правялі перамовы з Упраўленнем навукі і тэхнікі Народнага Урада г. Харбіна аб захадах для павышэння эфектыўнасці навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва паміж БДУ і навуковымі, а таксама прамысловымі арганізацыямі Харбіна. У выніку падпісана Генеральнае Пагадненне аб стварэнні першага Беларуска-Кітайскага Інавацыйнага цэнтру (тэхнапарк), які будзе садзейнічаць рэалізацыі сумесных інавацыйных праектаў, укараненню новай навукова-тэхнічнай прадукцыі ў эканоміку КНР і Беларусі, трансферу тэхналогій.

Урачыстае адкрыццё Цэнтру адбудзецца ў чэрвені 2010 г. у Харбіне ў рамках выставы навуковых дасягненняў БДУ. Урад і кіраўніцтва партый-

най арганізацыі г. Харбіна абяцала поўную падтрымку яго дзейнасці. Гэты горад з'яўляецца не толькі сталіцай правінцыі Хэйлуцзян, але і цэнтрам усяго Паўночна-Усходняга эканамічнага рэгіёна Кітая з агульнай колькасцю насельніцтва 100 млн чалавек. У самім Харбіне размяшчаецца больш за 100 ўніверсітэтаў і навуковых устаноў.

Ужо сёння цэнтр валодае 4-павярховым офісным будынкам з 3600 м² выставачных плошчаў і спецыялізаванымі выдатна абсталяванымі памяшканнямі. Важным кірункам яго працы будзе каардынацыя і суправаджэнне сумесных праектаў (кантрактаў), якія ажыццяўляюцца БДУ і кітайскімі суб'ектамі гаспадарання, у прыватнасці кітайскі бок бярэ на сябе абавязак правяраць надзейнасць нашых кліентаў, падтрымліваць сумесныя праекты не толькі арганізацыйна, але і фінансава. Адным з першых вынікаў працы гэтага цэнтру стала падпісанне кантракта на правядзенне сумесных даследаванняў на \$40 000 паміж НДІ ФХП і Хэйлуцзянскім інстытутам нафтахіміі. Апошні з'яўляецца найбуйнейшай навуковай установай, якая распрацоўвае тэхналогіі ў грамадзянскіх і ваенных мэтах.

Прарэктар БДУ акадэмік Алег Івашкевіч і начальнік Упраўлення навукі і тэхнікі Харбіна Лі Кэйсін змацоўваюць супрацоўніцтва

У перспектыве БДУ плануе стварэнне яшчэ аднаго такога цэнтру на поўдні Кітая ў правінцыі Чжэцзян, аб чым ёсць папярэдняе дамоўленасць з яе ўладамі. Пасля мяркуецца ўключыць у дзейнасць гэтых структур усіх кітайскіх партнёраў нашай ВДУ.

Падрыхтаваў Сяргей ШАФАЛОВІЧ

Будзем вучыцца па крэдытах?

Напрыканцы кастрычніка на факультэце міжнародных адносін БДУ ў рэчышчы агульна-універсітэцкіх працэсаў прайшоў адмысловы семінар “Увядзенне крэдытна-модульнай сістэмы ў вучэбныя планы ВНУ па падрыхтоўцы спецыялістаў у турыстычнай індустрыі Рэспублікі Беларусь”. У чым сутнасць новаўвядзенняў, нам распавёў загадчык кафедры міжнароднага турызму ФМА дацэнт Леанід ГАЙДУКЕВІЧ.

– Семінар праходзіў у межах праекта “Мадэрнізацыя і ўвядзенне бізнэс-адукацыйных праграм для падрыхтоўкі спецыялістаў у турыстычнай індустрыі Рэспублікі Беларусь”. Гэта адзін з прыярытэтных нацыянальных праектаў нашай краіны, які ажыццяўляецца пры тэхнічнай дапамозе Еўрасаюза. Ён разлічаны на 3 гады, яго ўдзельнікі з беларускага боку – БДУ, БДЭУ, БДУФК (а менавіта Інстытут турызму), а таксама ўніверсітэты Брэста, Гродна, Віцебска. Нашы еўрапейскія партнёры – Падэрборгскі ўніверсітэт (Германія), Банска-Быстрыцкі ўніверсітэт імя Мацея Бела (Славакія), Празскі эканамічны ўніверсітэт, Акадэмія г. Боцэна (Італія). Усе ўдзельнікі маюць турыстычную спецыялізацыю. Такім чынам, дадзеныя ВНУ складаюць сваеасаблівы адукацыйны холдынг.

– Што мяркуецца зрабіць?

– Асноўнай мэтай з’яўляецца якаснае паляпшэнне ўзроўню падрыхтоўкі спецыялістаў у турыстычнай сферы. Адначасова мы павінны суаднесці нашу сістэму ацэнкі ведаў і еўрапейскую, крэдытна-модульную, сістэму адукацыі, бо крытэрыі там трохі іншыя. Менавіта таму зараз мадэрнізуем вучэбныя планы. Дзеля павышэння прафесійнай кампетэнтнасці выпускнікоў, якія пойдуча працаваць у турыстычны бізнэс, распрацоўваюцца новыя адукацыйныя курсы. У супраць з еўрапейскімі і беларускімі партнёрамі мяркуецца стварыць з улікам заканадаўства Беларусі мадэрніза-

ваную сістэму адукацыі па турыстычных спецыялізацыях, а атрыманы вопыт скарыстаць і ў дачыненні іншых спецыяльнасцяў ВНУ.

Новы вучэбны план прадугледжвае модулі, дзе будуць закладзены асноўныя прадметы спецыяльнасці “Менеджмент” і яе спецыялізацый. Прычым значная частка вучэбнай праграмы адведзена на самастойную працу студэнта, якая будзе весціся ў рэчышчы рэйтынгавай сістэмы ацэнкі. Так мы паспрабуем інтэграваць айчынную сістэму адукацыі з еўрапейскай. Дарэчы, у еўрапейскіх ВНУ крэдытна-модульная сістэма зусім не аднолькавая. Універсальнай схемы яе няма.

– Ці будзе дыплом, які атрымаюць вашы студэнты па гэтай праграме, суадносіцца з еўрапейскім дыпломам?

– Мы спадзяемся, што так неўзабаве адбудзецца. Першы крок да гэтага – прызнанне дыплама замежнымі партнёрамі згаданых вышэй ВНУ. У далейшым, калі Рэспубліка Беларусь падпіша Балонскае пагадненне і ўвойдзе ў еўрапейскую адукацыйную прастору, гэтая практыка будзе пашырана. Студэнты змогуць праслухаць курс у любой партнёрскай ВНУ, і гэтыя вынікі залічацца і прызнаюцца ўсімі астатнімі. Гэта паспрые большай мабільнасці самога студэнта.

– Ці дастаткова ўжо падрыхтаваны студэнты да таго, каб самастойна выбіраць курсы на сваім факультэце і ў Еўропе? А як жа будзе ажыццяўляцца кантроль?

– Мы працуем не на цяперашні момант, а на перспектыву. Урэшце, студэнт зможа падбіраць для сябе дысцыпліны, якія ён лічыць карыснымі для яго будучай прафесіі. Мы павінны стварыць такія ўмовы для якаснай падрыхтоўкі, каб яна была больш практыкаарыентаванай і каб малады спецыяліст менш часу траціў на адаптацыю на вытворчасці.

У семінары разам з выкладчыкамі бралі ўдзел і студэнты 4–5 курсаў, якія ўжо здольныя ацэньваць той узровень падрыхтоўкі, які мы ім прапануем, і выказалі свае пажаданні.

Каб пераадолець усе складанасці, прадугледжваюцца стажыроўкі выкладчыкаў, якія будуць распрацоўваць новыя курсы і адаптаваць існуючыя планы заняткаў. У пачатку наступнага года адбудуцца стажыроўкі студэнтаў – каб яны адчулі на сабе вучэбны працэс. Усе набытыя веды падсумуюцца.

– Крэдытна-модульная сістэма адукацыі прадугледжвае большы раскід па спецыялізацыях. Прыкладна на 1/3 скарачаецца колькасць агульнаадукацыйных прадметаў. Што будзе з абавязковымі дысцыплінамі?

– Мы не можам выйсці за межы дзейнасці Закона аб адукацыі Рэспублікі Беларусь. Ды гэты і не патрэбна. Ёсць сацыяльна-гуманітарны блок, дзе выкладзена частка агуль-

Па тэхналогіі крэдытна-модульнай адукацыі адзнака выстаўляецца студэнту па выніках працы, якая прадугледжвае паглыбленае вывучэнне прадметаў за кошт індывідуальных высілкаў у сваёй або іншай (у тым ліку і замежнай) ВНУ з удзелам кіраўніка-настаўніка.

наадукацыйных дысцыплін. Мы не супраць гэтага і не імкнёмся нешта скарачаць. На прэс-канферэнцыі студэнты самі зазначылі, што навучаюцца ў класічным ўніверсітэце, які дае фундаментальную падрыхтоўку. Рэвалюцыі тут не будзе. Проста студэнту будзе дадзена магчымасць выбіраць дадаткова тое, што ён хацеў

бы пачуць. А абавязковы блок застаецца ў цяперашнім выглядзе.

– Калі плануецца ажыццявіць праект?

– Згодна з загадам рэктара, сістэма павінна быць уведзена на нашай спецыялізацыі ў пачатку 2011 г. Да канца года мы падаём на разгляд у Міністэрства адукацыі вучэбныя планы ў адпаведнасці з новым падыходам. Тэрміны сціслыя. Усе 6 беларускіх ВНУ, якія ўдзельнічаюць у эксперыменце, могуць уносіць прапановы. Спадзяюся, што іх ухваляць і ўлічаць у распрацоўцы адукацыйных курсаў і дапаможнікаў, запатрабаваных у 2011 г.

Новая сістэма ацэнкі ведаў спецыяльнасці “Менеджмент” (спецыялізацыя “Менеджмент у сферы міжнародных адносін”) – першая эксперыментальная прыступка, якая дапаможа нам перакінуць мост паміж нашай сістэмай адукацыі і еўрапейскай. З набыццём суверэнітэту ў нашай краіне пачаліся трансфармацыі ў сістэме адукацыі. Яшчэ ў 90-я гг. у шэрагу ВНУ былі апрабаваны інстытуты бакалаўрыята і магістратуры. З 2003–2004 навуч. года ў шэрагу беларускіх ВНУ ідзе эксперымент па ўвядзенні новых метадаў ацэнкі ведаў. У прынятым у 2007 г. Законе Рэспублікі Беларусь “Аб вышэйшай адукацыі” былі ўлічаны міжнародныя нормы.

Рэфармаванне вышэйшай школы сёння з’яўляецца адным з прыярытэтных кірункаў унутранай палітыкі нашай дзяржавы. Галоўнае – каб мы не толькі далучыліся да еўрапейскай мадэлі, але і збераганую той высокі ўзровень адукацыі, які застаўся нам у спадчыну. Найлепшы варыянт, калі мы дасягнем міжнародных стандартаў, абапіраючыся на нашы нацыянальныя традыцыі.

Гутарыла
Кацярына РАМАНОВА

СТУДЭНЦКІ ІНТАРЭС

ЮРКЛІНІКА: БЯЗВЫПЛАТНАЯ ДАПАМОГА

Студэнты-правазнаўцы ў юрыдычнай клініцы прымяняюць свае веды на практыцы

“Юрыдычная клініка БДУ” ўзнікла на пачатку XXI стагоддзя як праект, падтрыманы Праграмай развіцця ААН у Рэспубліцы Беларусь і Прадстаўніцтвам Упраўлення Вярхоўнага камісара ААН па справах бежанцаў. У 2003 г. з праекта яна была пераўтворана ў арганізацыйную структуру юрыдычнага факультэта – вучэбную лабараторыю. Гэта пацвярджае яе важнасць для нашай навучальнай установы.

Любой Красніцкая, загадчыца клінікі, мае досвед не толькі выкладчыка-кансультанта гэтай установы, але і студэнта-кансультанта падчас вучобы на юрыдычным факультэце. Яна ўпэўнена, што менавіта вопыт практычных заняткаў дазваляе будучым юристам адчуць адказнасць за свае словы і парады, ад якіх залежаць лёсы асобных людзей.

Студэнты-юрысты бясплатна дапамагаюць у першую чаргу інвалідам, пенсіянерам, навучэнцам, шматдзетным сем’ям, бежанцам – усім, хто адносіцца да катэгорыі малазабяспечаных грамадзян. Яны тлумачаць сваім кліентам нормы заканадаўства, дапамагаюць склаасці юрыдычныя дакументы, напрыклад, заяву ў суд, кансультуюць па пытаннях абароны іх правоў, якія парушаны ў дзяржаўных органах, і інш. Для гэтага ім мала ведаць тэорыю працоўнага, грамадзянскага, сямейнага, жыллёвага і спадчыннага права. Вельмі важна валодаць такімі навыкамі, якія чалавек набывае толькі тады, калі пачынае сваю працоўную дзейнасць: весці размову з чалавекам, на прафесійным узроўні аказваць яму юрыдычную дапамогу, выступаць у яго абарону ў судзе. Такім правілам студэнт

У сістэме вышэйшых навучальных устаноў працуюць 11 юрыдычных клінік, мэтай якіх з’яўляецца не толькі навучыць студэнтаў навыкам практычнай работы пры аказанні юрыдычных паслуг, але і прапанаваць бясплатную правую дапамогу малазабяспечаным грамадзянам. Цяпер пытанне значнасці клінічнай юрыдычнай адукацыі ўжо не стаіць. Наадварот, абмяркоўваецца ўвядзенне для студэнтаў юрыдычных факультэтаў ВНУ вучэбнай праграмы “Практычныя навыкі юриста”.

вучыцца падчас кансультацыі кліента. Спрабуючы растлумачыць нормы права больш даступнай для яго мовай, ён авалодвае майстэрствам выказаць сваю думку. Рытухуючы адказ на ліст грамадзяніна, які адбывае пакаранне ў месцах пазбаўлення волі, спасцігае тэхніку юрыдычнага пісьма. Складаючы пазоўную заяву, ён робіць спробы прадставіць пазіцыю кліента і г. д.

Праўда, згодна з заканадаўствам, студэнты не могуць прадстаўляць інтарэсы сваіх кліентаў у судзе. Аднак у вучэбных мэтах у юрыдычнай клініцы разыгрываюцца судовыя пясчэжэнні, на якіх у іх з’яўляецца магчымасць паспрабаваць сябе ў ролі суддзяў, адвакатаў, пракурораў. Пры гэтым выкарыстоўваюцца інтэрактыўныя метады навучання. На такіх занятках студэнты вучацца ўзаемадзейнічаць адзін з адным, аналізуючы юрыдычныя справы, якія прыходзіцца весці сумесна. Тут выкладчык выступае ў якасці трэнера, роля якога – падвесці ўдзельнікаў ролевых гульніў да выбару правільнага рашэння.

Адным з кірункаў працы, што патрабуюць вялікай стараннасці ад студэнтаў, з’яўляецца “Права на кожны дзень дзецям”, аналаг амерыканскага Street Law. Студэнты юрыдычнага факультэта распрацоўваюць і праводзяць заняткі на прававыя тэмы для школьнікаў 9–11 класаў школ і гімназій Мінска. Перад аўдыторыяй будучага юристу важна навучыцца дэманстраваць сваё аратарскае майстэрства і авалодваць увагай слухачоў.

На сайце www.rebenok.by студэнты клінікі даюць віртуальныя кансультацыі на пытанні,

звязаныя з выхаваннем дзяцей. Яны не маюць права на юрыдычныя памылкі. Таму ім даецца тыдзень, каб прааналізаваць нормы права, параіцца з дасведчанымі ў юрыспрудэнцыі выкладчыкамі і даць правараную і дзейсную кансультацыю кліенту. Куратарамі клінікі адпрафесарска-выкладчыцкага складу юрыдычнага факультэта выступаюць кандыдаты юрыдычных навук дацэнт Анатоль Войцік, Вольга Курылёва і Кірыл Тамашэўскі. Яны працуюць з кожным студэнтам індывідуальна.

Штогод у вучэбнай лабараторыі навучаецца больш за 40 студэнтаў. Яе дзейнасць перапыняецца толькі на летнія і зімовыя канікулы. Тут маладыя людзі не атрымліваюць адзнак за свае намаганні, не прадугледжана для іх і матэрыяльных узнагарод. Іх прыводзіць сюды жаданне як мага хутчэй атрымаць вопыт і рэалізаваць свае веды ў галіне прававой тэорыі на практыцы, а таксама імкненне адчуць сябе патрэбнымі іншым людзям.

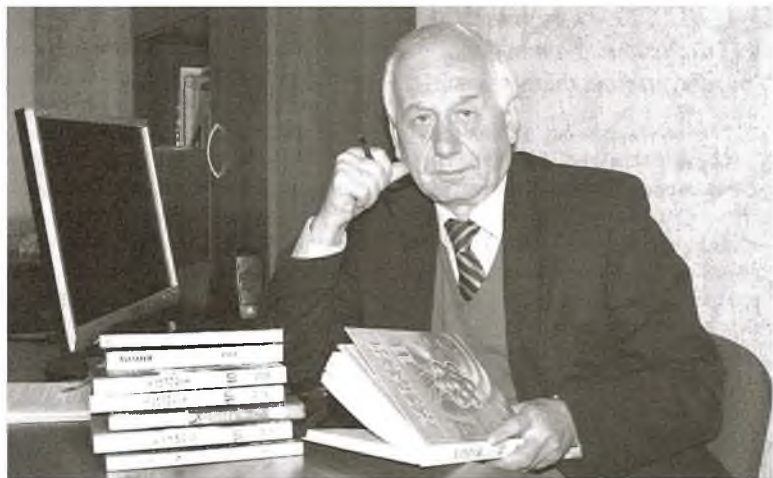
Ганна ЛАГУН

Рэдакцыя газеты “Універсітэт” плануе друкаваць каментары супрацоўнікаў “Юрыдычнай клінікі” для павышэння ўзроўню прававой кампетэнцыі ўсіх работнікаў і навучэнцаў ВНУ. Гэтую інфармацыю можна таксама пачытаць на сайце нашага выдання: www.gazeta.bsu.by

Той самы Шымановіч

Для многіх людзей, якія выкладаюць і вучацца па кнігах і падручніках прафесара кафедры агульнай хіміі і метадыкі выкладання хіміі Ігара ШЫМАНОВІЧА ўжо не адзін дзесятак гадоў, ён – асоба неардынарная і нават легендарная. Калі ў адной настаўніцы хіміі, якая прыехала з глыбіні на навуковую канферэнцыю, запыталі, што карыснага яна вынесла для сябе, тая адказала: “Я ўбачыла жывога Шымановіча”.

Нядаўна Ігару Яўгенавічу ўказам прэзідэнта краіны было нададзена ганаровае званне “Заслужаны ра-

ботнік адукацыі Рэспублікі Беларусь”. Дагэтуль у 2003 г. ён быў заа- вочаны прэзідэнцкай персанальнай

надбаўкай за ўклад у развіццё вышэйшай адукацыі. У 2006 г. адзначаны знакам “Выдатнік адукацыі”. Неаднаразова атрымліваў ганаровыя граматы Міністэрства адукацыі краіны і БДУ.

Ігар Шымановіч – аўтар больш за 50 вучэбнікаў і дапаможнікаў, больш чым 15 гадоў узначальвае калектыв выкладчыкаў, якія забяспечваюць рэформу школьнай хімічнай адукацыі ў краіне вучэбна-метадычнай літаратурай. Пад кіраўніцтвам Ігара Яўгенавіча распрацавана каля 30 праграм для школ і ВНУ, канцэпцыя і стандарт хімічнай адукацыі. Ён з’яўляецца заснавальнікам і кіраўніком вучэбна-інфармацыйнага цэнтру па хімічнай адукацыі, на базе якога функцыянуе адмысловы сайт. Прафесар увёў у вучэбны працэс шэраг новых інфармацыйных

тэхналогій і прагрэсіўных метадаў навучання, у прыватнасці, модульны прынцып заняткаў па агульнай і неарганічнай хіміі з адпаведным вучэбна-метадычным забеспячэннем.

Ігар Шымановіч паспяхова сумяшчае інтарэсы ў галіне педагогікі з навукай і грамадскай дзейнасцю. Ён надрукавана каля 150 навуковых прац па розных кірунках хіміі. Ён удзельнічае ў выкананні навуковых тэм па замовах прадпрыемстваў і навуковых арганізацый. Прафесарам сфарміраваны важны навуковы напрамак па прымяненні хімічных метадаў для стварэння і мадыфікацыі порыстых матэрыялаў на металічнай і керамічнай аснове. Цяпер ён з’яўляецца навуковым кіраўніком двух праектаў, адзін з якіх выконваецца па заданні Міністэрства адукацыі.

“Кожнаму чалавеку трэба памятаць, што ён жыве ў свеце рэчаў і рэчываў і таму павінен умець іх правільна выкарыстоўваць. Калі казаць, што хімія – гэта жыццё, то хімічныя працэсы – гэта працэсы, якія адбываюцца ў жывых і раслінных арганізмах”, – упэўнены Ігар Яўгенавіч.

Ганна ЛАГУН
Фота Генадзя КРАСКОЎСКАГА

НДІ ПРЫКЛАДНЫХ ФІЗІЧНЫХ ПРАБЛЕМ ІМЯ А.Н. СЕЎЧАНКІ БДУ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС на замяшчэнне пасады – НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІКА лабараторыі па спецыяльнасці 05.13.05 (элементы і прылады вылічальнай тэхнікі і сістэм кіравання).

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Адрас: г. Мінск, вул. Курчатава, 7; тэл.: 212-48-43.

РЭСПУБЛІКАНСКІ ІНСТЫТУТ ВЫШЭЙШАЙ ШКОЛЫ ФАКУЛЬТЭТ ПАВЫШЭННЯ КВАЛІФІКАЦЫІ І ПЕРАПАДПРЫХОЎКІ

запрашае выкладчыкаў і спецыялістаў на павышэнне кваліфікацыі ў снежні 2009 г.

1. Навучальны і выхаваўчы працэс ва ўмовах мадэрнізацыі сістэмы вышэйшай адукацыі 07.12–18.12 (вочная)

2. Актуальныя праблемы сучаснай псіхалогіі 07.12 – 18.12 (вочная)

Тэл: 222-83-03, 200-20-47 для падпарадкавання запісу ў групы.

Адрас: г. Мінск, вул. Маскоўская, 15, каб. 320; тэл./факс 200-25-51.

ТЭХНАЛОГІІ

SAPраўдны Альянс

На міжнароднай канферэнцыі-форуме “Інфармацыйныя сістэмы і тэхналогіі 16 лістапада ў Мінску рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка падпісаў дакумент аб далучэнні да праграмы “Універсітэцкі альянс SAP”.

Удзел ва “Універсітэцкім альянсе” прадугледжвае доступ да праграмнага забеспячэння кампаніі SAP у навучальным і навуковым працэсе. Акрамя БДУ ў “пул” увайшлі БДУІР і БДЭУ. Падтрымку беларускім удзельнікам будзе аказваць акадэмічны цэнтр кампетэнцыі SAP, створаны ў 2008 г. у Санкт-Пецярбургскім дзяржаўным політэхнічным універсітэце. Гэты цэнтр з’яўляецца каардынацыйным звяном у пытаннях выкарыстання праграмнага забеспячэння SAP у навучальным і навуковым працэсах. Цяпер ён аказвае рэсурсную, метадычную і вучэбна-кансультацыйную падтрымку 48 ВНУ з Расіі і Украіны. Акрамя таго, на базе СПБДПУ праводзіцца сертыфікацыя студэнтаў і прафесарска-выкладчыцкага складу па курсе SAP TERP10 “Інтэграцыя бізнес-працэсаў” з выдачай сертыфіката кампаніі SAP. Членскі білет “Універсітэцкага альянса” дае права бела-

рускім ВНУ арганізоўваць тэматычныя курсы для выкладчыкаў і студэнтаў, своечасова атрымліваць доступ да інфармацыйных рашэнняў альянсу, удзельнічаць у распрацоўцы адукацыйных канцэпцый, атрымліваць акрэдытацыі і сертыфікаты. У перспектыве да праграмы “Універсітэцкі альянс” далучацца і рэгіянальныя ВНУ Беларусі для ўзаемадзеяння нацыянальнай сістэмы адукацыі і навукі з прадпрыемствамі ІТ-індустрыі.

Даведка

Кампанія SAP заснавана ў 1972 г. у Мангейме (Германія). Яна з’яўляецца вядучым у свеце пастаўшчыком праграмных рашэнняў для кіравання бізнесам і цяпер мае 92 тыс. кліентаў больш чым у 120 краінах. Праграма SAP University Alliances пачала працу ў Германіі ў 1988 г. У ёй удзельнічаюць больш за 700 ВНУ каля 40 краін.

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Каманда БДУ адзіная з Беларусі выйшла ў фінал чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў.

Адна ў кішэні – тры ў галаве

Паўфінальныя спаборніцтвы Паўночна-Усходняга еўрапейскага рэгіёна адбыліся з 9 па 11 лістапада ў Санкт-Пецярбургу (Расія). У іх прынялі ўдзел 199 камандаў ВНУ, якія прэзентавалі Беларусь, Расію, Украіну, Латвію, Літву, Казахстан, Грузію, Арменію, Кыргызстан і Узбекістан.

Каманды БДУ дамагліся выдатнага поспеху: па выніках з 4 нашых калектываў 3 заваявалі права выступіць у фінале, але па правілах зававетная пучэўка можа быць толькі адна, і яе атрымала “брыгада” ў складзе Дзмітрыя Багданава (2 курс ФПМІ), Аляксея Лабанава (5 курс ФПМІ) і Аляксея Тоўсцікава (аспірант ФПМІ), якія вырашылі на працягу 5 гадзін 8 з 11 прапанаваных арганізатарамі задач. Пра складанасць барацьбы сведчыць той факт, што абсалютныя пераможцы спаборніцтваў

(каманда Петразаводскага дзяржаўнага ўніверсітэта) адолела ўсяго на адну задачу больш.

Дзве каманды БДУІР занялі 48 і 67 месцы, 66 месца ў каманды Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Фінал чэмпіянату свету адбудзецца ў лютым 2010 г. у Харбіне (Кітай). Тут памагаюцца найлепшыя студэнцкія каманды са 100 ўніверсітэтаў свету.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

ВІНШУЕМ!

АВАНС АД ЗНАКАМІТАСЦІ

Студэнтка першага курса гуманітарнага факультэта БДУ Святлана Вараб’ева стала першай стypендыткай Фонду Марыі Шарапавай ад Беларусі. Яе павіншаваў прадстаўнік ААН/ПРААН у нашай краіне Антоніус Брук 17 лістапада на ўніверсітэцкім балі з нагоды Міжнароднага дня студэнтаў.

Паводле Праграмы развіцця Арганізацыі Аб’яднаных Нацый, стypенды прызначаныя тром беларускім студэнтам на тэрмін навучання ў ВНУ. Яшчэ 2 стypенды са сродкаў зоркі сусветнага тэніса Марыі Шарапавай атрымаюць студэнткі Беларускай акадэміі мастацтваў. З 2008 г. Марыя Шарапава супрацоўнічае з ПРААН у якасці Пасла добрай волі. На працягу чатырох наступных гадоў будуць прызначаны 12 стypенды на атрыманне адукацыі ў галіне прыгожых мастацтваў на агульную суму \$210 000.

Праграма стypенды Фонду Марыі Шарапавай скіраваная на падтрымку таленавітай моладзі з раёнаў Беларусі, пацярпелых ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС, і дае ім магчымасць навучацца ў вядучых ВНУ краіны.

Адбор стypендытаў здзяйсняўся сумесна з Міністэрствам па надзвычайных сітуацыях (каардынатарам чарнобыльскіх праграм) па такіх крытэрыях, як дасягненні ў вучобе і творчыя перспектывы.

Раней Фонд Марыі Шарапавай ужо вылучыў \$100 000 на сем праектаў ПРААН па чарнобыльскай тэматыцы для рэабілітацыі рэгіёнаў Беларусі, Расіі і Украіны.

Святлана Вараб’ева нарадзілася ў Чавусах Магілёўскай вобласці. Паступіла на спецыяльнасць “культуралогія”, спецыялізацыя “германістыка і нямецкая мова”. Сярадні бал школьнага атэстата – 8,5. Скончыла з адзнакай музычную школу. Станавілася прызёрам розных

алімпіяд і конкурсаў, у прыватнасці, раённай алімпіяды па нямецкай мове, Рэспубліканскага моладзевага конкурсу па айчынай гісторыі, прысвечанага 65-годдзю вызвалення Беларусі. Піша вершы і музыку.

Марына САВІЦКАЯ
Фота Аляксандра СНАПКА

Святлана Вараб’ева (у цэнтры) і Антоніус Брук

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Інтэрв’ю з рэктарам БДУ акадэмікам Сяргеем Абламейкам “БДУ: альянс навукі і адукацыі” – БелТА (16.11).

Студэнтка БДУ Святлана Вараб’ева – стypендытка Фонду Марыі Шарапавай – БелТА (17.11); naviny.by, “Мінск-новости” (18.11); sb.by (“Советская Белоруссия”) (19.11).

On-line канферэнцыя на tut.by з выкладчыкам механіка-матэматычнага факультэта БДУ Аляксандрам Самадуравым – tut.by (19.11).

On-line канферэнцыя на tut.by з прарэктарам па вучэбна-выхаваўчай рабоце і сацыяльных пытаннях Уладзімірам Суворавым, начальнікам галоўнага ўпраўлення вучэбнай і навукова-метадычнай работы Людмілай Хухлындзінай і дырэктарам Студгарадка БДУ Міхаілам Чарапеннікавым – tut.by (18.11).

Стварэнне сумеснага інвацыійнага цэнтру БДУ і КНР – БелТА, tut.by, “Мінск-новости” (17.11).

БДУ – член праграмы “Універсітэцкі альянс” – БелТА, “Звязда” (16.11); “Мінск-новости” (19.11).

Баль у ліцэі БДУ з нагоды Міжнароднага дня студэнта –

“Мінск-новости” (13.11); БелТА (17.11); kp.by (18.11); “Мінский курьер” (19.11).

Інтэрв’ю з бронзавым прызёрам міжнароднай алімпіяды па астраноміі і астрафізіцы студэнтам БДУ Раманам Самусевічам – “Знамя юности” (13.11).

Выхад студэнтаў ФПМІ БДУ ў фінал чэмпіянату свету па праграмаванні – БелаПАН (12.11); open.by, “Мінск-новости”, tut.by, naviny.by (13.11); “Настаўніцкая газета” (14.11); “Мінский курьер” (19.11).

Да 20-годдзя кафедры сацыялогіі БДУ – “Настаўніцкая газета” (12.11).

Інтэрв’ю з дырэктарам Цэнтру сацыялагічных даследаванняў БДУ Давідам Ротманам – “Советская Белоруссия” (12.11).

Інтэрв’ю з намеснікам дэкана фізічнага факультэта БДУ доктарам фізіка-матэматычных навук Аляксеем Тоўсцікам наконт распрацоўкі галаграм для абароны каштоўных папер – час. “Водяной знак” № 9–10, 2009 г.

Пра гэтыя і іншыя падзеі паведамлялася таксама на беларускіх тэле- і радыёканалах.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

3 9 па 13 лістапада ўпершыню на філалагічным факультэце праходзілі Дні беларускай культуры, якія зладзілі кафедра беларускай літаратуры і культуры разам з кабінетам-музеем беларускай народнай культуры.

Свята культуры

Першы дзень – самы ўрачысты – прайшоў у прысутнасці рэктара БДУ акадэміка Сяргея Абламейкі. Дэкан факультэта прафесар Іван Роўда і студэнты ў нацыянальных строях сустрэлі рэктара хлебам-соллю, праспявалі прывітальныя народныя песні. Першыя два дні былі прысвечаны славянскай міфалогіі і фальклору. На навуковым семінары выступілі вядучыя міфалогі і фалькларысты Беларусі: прафесар В.С. Новак з Гомеля, д.ф.н. І.А. Швед з Брэста, а таксама загадчык кафедры беларускай літаратуры і культуры прафесар Т.І. Шамякіна, якія расказалі пра стан і перспектывы развіцця дадзенага кірунку ў Беларусі. Затым госці наведвалі выставу "Персанажы беларускай міфалогіі" ў кабінете-музеі беларускай народнай культуры, створаным па ініцыятыве прафесара І.В. Казакавай, а таксама паслухалі творчыя калектывы з універсітэта культуры і мастацтваў.

Фічнага гурта "Багач" далучылі прысутных да беларускага народнага вяселля. 11 лістапада абмяркоўвалі сувязі філфака і Інстытута мовы і літаратуры імя Я. Коласа і Я. Купалы Нацыянальнай акадэміі навук. Выступілі выдатныя даследчыкі: член-карэспандэнт НАН РБ М.І. Мушыньскі, д.ф.н. М.А. Тычына, к.ф.н. С.А. Гарадніцкі, а таксама выкладчыкі БДУ. Грунтоўны даклад пра выкладанне беларускай літаратуры ў школе прачытаў прафесар А.І. Бельскі, які з'яўляўся каардынатарам і навуковым рэдактарам вучэбных дапаможнікаў па беларускай літаратуры для Х і XI класаў. 12 лістапада на філфак завіталі галоўныя рэдактары буйных грамадска-мастацкіх часопісаў і выдатныя паэты: Р.А. Баравікова ("Малодосць"), М.М. Мятліцкі ("Польмя"), А.М. Бадак ("Нёман"), загадчык аддзела штотыднёвіка "ЛіМ" малады паэт Янка Лайкоў. Апошнія тры – выпускнікі БДУ. Напрыканцы, 13 лістапада, адбыліся чытанні, прысвечаныя 80-годдзю выбітнага вучонага, акадэміка В.А. Каваленкі. Сярод паплекнікаў-выступоўцаў была і яго дачка – ст. выкладчык Т.В. Бельская, якая прэзентавала кінастужку пра бацьку, зробленую па яе сцэнарыі.

Таццяна МУРАЎЁВА

Выбуховая сіла

Каманда БДУ заваявала Кубак Беларусі па армрэстлінгу на турніры, які прайшоў 14 лістапада ў спарткомплексе "Універсітэцкі". У асабістым заліку залатыя медалі атрымалі Анатоль Абрамчук (4 курс, юрыдычны факультэт) і Дзяніс Савеня (3 курс, эканамічны факультэт), а срэбраныя – Валянціна Сліжэўская (4 курс, ДІКСТ), Святлана Шырвель (3 курс, ФРІЭ), Ганна Савеня (3 курс, юрыдычны факультэт) і Наталля Шаблякіна (3 курс, біялагічны факультэт).

Вядома, немалых высілках каштавала нашым спартсменам гэта перамога, ледзь не кожны дзень яны займаюцца ў секцыі цяжкай атлетыкі спартклуба БДУ пад кіраўніцтвам трэнера Віктара Кавалёва. У зале, дзе праходзіць трэніроўкі, дагэтуль стаіць стол для армрэстлінгу, які змайстраваў сам Віктар Фёдаравіч больш за 20 гадоў таму. За ім і праходзіць спарынгі паміж маладымі спартсменамі, сярод якіх і майстры спорту. Трэнер, чэмпіён Еўропы па цяжкай атлетыцы сярод ветэранаў, рупіцца пра сваіх

падалечных і адзначае, што для такога спорту, як армрэстлінг, трэба шмат трэніравацца, развіваць цягавітасць, важная хуткасць, з якой выконваюцца практыкаванні. Але асаблівае значэнне мае так званая "выбуховая сіла" – здольнасць вызваліць усю

Валянціна Сліжэўская Дзянісу Савеню: "Біцэпсы – гэта яшчэ не ўсё!"

Кірыл ШОПІК

У ВОЛЬНЫ ЧАС

БДУ ў РЫТМЕ ВАЛЬСА

Балансэ направа, балансэ налева, крок, наварот, крок. Раз-два-тры, раз-два-тры. І гэтак некалькі разоў на тыдзень, 21 дзень запар. У дзевяць раніцы, у абед. Але кожны раз з імпэтам і задавальненнем.

17 лістапада ў ліцэі БДУ адгучаў Восеньскі бал у гонар Дня студэнта. На ўрачыстасць былі запрошаны 150 студэнтаў, якія бралі актыўны ўдзел у жыцці універсітэта. Маладыя вучоныя, паспяховае валеібалісты, лідары моладзевых арганізацый, старасты факультэтаў – для іх гэты Дзень студэнта запомніцца надоўга. А ўсё чаму? Ва ўсіх свята як свята, а БДУ вырашыў заглябіцца ў XVIII стагоддзе. Пышныя строй з вычварным

крыналінам, падлога, начышчаная да люстранага ззяння, галантнасць і дзівочкасць, сурдуды з камзоламі і, канечне ж, Вальс. І не дарэмна з вялікай літары, бо менавіта ён быў цвіком і малатком усяго вечара. Яшчэ бал наведвалі сапраўдныя цыгане. І гітара была, і песні, і танцы – нічога не забылі. Любіце цуды? І без іх не абышлося: сапраўдная фокусніца 15 хвілін здзіўляла ўсіх прысутных. Былі і госці заморскія. Прадстаў-

нік ААН у Беларусі Антоніус Брук павіншаваў першакурсніцу Святлану Вараб'ёву з прызначэннем стыпендыі Фонду Марыі Шарапавай. Пабывалі ў нас і Нэлі Душчынская, артыстка Беларускай оперы, і Мікалай Знахарчук з Акадэміі музыкі. Калі вас цікавіць, што за выдумшчыкі ўсё гэта зладзілі, дык ведайце: Студэнцкі саюз БДУ яшчэ і не такое можа. Ёсць у Восеньскага балю і свае "бацькі" – студэнтка 4 курса ФПМІ Надзея Вясёлава і без пляці хвілін выпускніца мехмата Аліна Шацько. Аднак гэта, натуральна, не ўсе, хто спрычыніўся да падрыхтоўкі балю. Хтосьці адказваў за рэпетыцыі,

хтосьці за антураж, а хтосьці за покер і блэкджэк, дзе, дарэчы, можна было выйграць шмат грошай, няхай сабе і імправізаваных... Затое не грэх пасля спусціць усё нажытае багацце на аўкцыёне. Адным з самых каштоўных лотаў аказалася віншаванне ад рэктара, таксама ў гарачым "топе" – апошнія квітка на кіно. Апусцела зала, змоўкла музыка, і завуголллі ціха-мірна чакаюць гаспадары чыесці чаравічкі, пах духоў яшчэ не зусім развееўся, і ў залі вісіць прыемны кактэйль з цытрусовых кветкава-фруктовых водараў. Заплюшчваеш вочы – і чуецца знакамiты вальс з к/ф "Мой ласкавы і нежны зверь", і танчаць пары, кружляючы у рытм тры чвэрці. Раз-два-тры. Раз-два-тры. Да наступнага года, бывайце!

Настасся ПЯТРОВІЧ

НАВІНЫ СТУДГАРАДКА

17 лістапада ў СК "Універсітэцкі" прайшлі спаборніцтвы па перацяганні каната ў межах Спартакіяды інтэрнатаў Студгарадка БДУ. Мацней за ўсіх "цягнулі" хлопцы з "двойкі", якія і сталі пераможцамі. *** Скончыліся спаборніцтвы па бильярдзе і па валеіболе на "Кубак дырэкцыі" ў межах праграмы "Інтэрнатаўскія спрэчкі". У бильярдзе першынствавала каманда інтэрната № 5, а ў валеіболе расклад па ранжыры: 1 месца – інтэрнат № 1, 2 месца – інтэрнат № 2, 3 месца – інтэрнат № 3. *** 24 лістапада ў канферэнц-зале інтэрната № 2 прайшла сустрэча студэнтаў з галоўным рэдактарам часопіса "Беларуская думка" Вадзімам Гігіным. *** 27 лістапада адбыўся ўрачысты гала-канцэрт II Міжуніверсітэцкага фесту нацыянальных культур Студгарадка БДУ. У ім бралі ўдзел студэнты 13 сталічных ВНУ, якія прадставілі культуры 11 краін свету – Беларусі, Украіны, Арменіі, Азербайджана, Ірана, Лівана, Літвы, Нігерыі, Кітая, Таджыкістана і Туркменістана. Дзякуючы фесту шырокае кола моладзі змагло бліжэй пазнаёміцца з непаўторным каларытам культур і традыцый краін-удзельніц. Вельмі цікавымі былі сумесныя творчыя нумары беларускіх і замежных студэнтаў, якія можна назваць "разынкай" вечара. Прыемна, што фест наведвалі ганаровыя госці – прадстаўнікі дыпламатычных місій краін-удзельніц мерапрыемства. Усе фіналісты атрымалі дыпламы і памятныя прызы.

Паводле інфармацыі Студгарадка